



Vodozemci i gmazovi Parka prirode Papuk

U Hrvatskoj je do danas zabilježeno 20 vrsta vodozemaca (Amphibia) i 41 vrsta gmazova (Reptilia), ukupno 61 vrsta u ove dvije skupine. Među vodozemcima 7 je vrsta repaša (Caudata) i 13 vrsta bezrepaca (Anura), a među gmazovima 18 vrsta guštera (Squamata), 16 vrsta zmija (Serpentes) i 7 vrsta kornjača (Chelonii).



Žuti mukač, *Bombina variegata*



Zelena krastača, *Epidalea viridis*



Šumska smeđa žaba, *Rana dalmatina*



Livadna smeđa žaba, *Rana temporaria*



Zelena žaba, *Pelophylax kl. esculentus*

U Parku prirode Papuk zabilježeno je 14 vrsta vodozemaca i 11 vrsta gmazova.

Zbog velikog udjela vodenih i vlažnih staništa na Papuku je zabilježeno čak 14 vrsta vodozemaca. Od žaba najčešće se mogu vidjeti zelena žaba (*Pelophylax kl. esculentus*), smeđa krastača (*Bufo bufo*), gatalinka (*Hyla arborea*) i zelena krastača (*Epidalea viridis*). Jedna od zanimljivijih vrsta žaba je žuti mukač (*Bombina variegata*). Na donjem dijelu tijela ima intenzivno žute mrlje na crnoj podlozi koje joj, kada se osjeti ugroženo, služe da upozori potencijalne napadače. Takvo obojenje ima i šareni daždevnjak (*Salamandra salamandra*) koji je vrlo česta vrsta u šumskim prostranstvima Papuka. Od repaša, uz daždevnjaka, imamo još i malog i planinskog vodenjaka (*Triturus vulgaris* i *T. alpestris*). Vodenjaci se mogu tijekom proljetnog razdoblja susresti u lokvicama, jezerima i potocima tijekom razdoblja parenja.

Tople i osunčane padine Papuka stanište su brojnih guštera i zmija. Češći gušteri su zidna gušterica (*Podarcis muralis*), zelembač (*Lacerta viridis*) i slijepić (*Anguis fragilis*). Svakako najznačajnija vrsta jest ivanjski rovaš (*Ablepharus kitaibelii*). Zanimljivo je da je ta vrsta otkrivena da obitava na Papuku tek u proljeće 2008. Uz grad Ilok, to je jedino stanište ove vrste u Hrvatskoj.

Od zmija česte su bjelica (*Zamenis longissimus*), bjelouška (*Natrix natrix*) i ribarica (*Natrix tessellata*) dok se ponekad može susresti i smukulja (*Coronella austriaca*). Od otrovnica je prisutna samo ridovka (*Vipera berus*), ali se smatra izrazito rijetkom vrstom.

U Parku živi i barska kornjača (*Emys orbicularis*) koja se često susreće oko stajaćih i tekućih vodenih tijela.

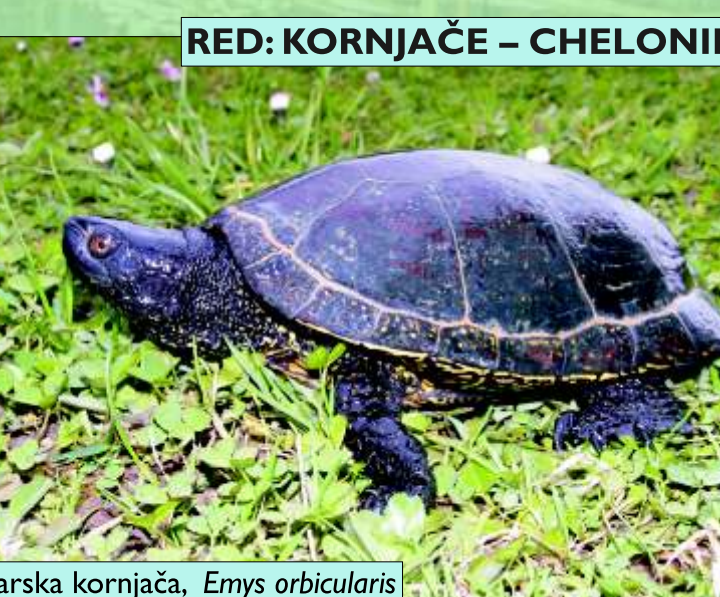
VODOZEMCI

Smatra se da su se prvi vodozemci razvili iz riba prije 370 milijuna godina (razdoblje Devona). Za prvog pretka vodozemaca zna se reći: "Riba koja je hodala." Za razliku od riba, vodozemci sa škrginog načina prelaze na pretežno disanje plućima. Većina vodozemaca stadij larve proživljava u vodi, a kasnije mogu živjeti na kopnu iako cijeli život ostaju upućeni na blizinu vode. Koža im je tanka i gola te ima važnu ulogu u disanju. Vodozemci su hladnokrvne životinje, a tijekom zime spavaju „zimski san“ zakopani u mulj ili šupljine u zemlji. Mnogi su prvenstveno noćne životinje kako bi se zaštitili od mogućih grabežljivaca, kao i da smanje gubitak vode preko kože.

GMAZOVI

Prvi gmazovi su se pojavili prije oko 310 milijuna godina (razdoblje karbona). Tijekom geološke povijesti Zemlje postojale su brojne vrste gmazova od kojih su većina izumrle. Najpoznatiji među njima su svakako dinosauri po kojima je razdoblje mezozoika dobilo naziv – „Doba gmazova“.

Gmazovi su prvi kopneni kralježnaci koji za razliku od vodozemaca ni u jednom stadiju svog života nisu vezani za vodu. Oni su hladnokrvni i svi dišu plućima, a koža im je luskasta. Uglavnom legu jaja ili što je rijede, rađaju žive mlade, a razvijaju se direktno, bez larve kao razvojnog međublika. Od danas živućih gmazova u Hrvatskoj nalazimo zmije, guštere i kornjače.



Barska kornjača, *Emys orbicularis*



Planinski vodenjak, *Triturus alpestris*



Pjegavi daždevnjak, *Salamandra salamandra*



Bjelouška, *Natrix natrix*



Bjelica, *Zamenis longissimus*



Zidna gušterica, *Podarcis muralis*



Ivanjski rovaš, *Ablepharus kitaibelii*



Latinsko ime za daždevnjaka – salamander potječe iz grčkog jezika, a znači „vatrene gušter“. Takvo ime duuguje nekadašnjem vjerovanju da daždevnjaci mogu hodati kroz vatru.

Zmije nekoliko puta godišnje skidaju kožu, prije "presvlačenja" prestanu jesti, a koža promijeni boju. Staru kožu odbacuju trljajući tijelo o zemlju.

Jeste li znali...

Vodenjaci i daždevnjaci imaju veliku sposobnost regeneracije izgubljenih dijelova tijela, a to su najčešće rep i noge.

Žabe su jedni od najboljih skakača na Zemlji. Mogu skočiti 20 puta više od vlastite dužine tijela. To je kao da prosječan čovjek skoči 30 metara. Najduži skok žabe zabilježen je u Južnoj Africi, a iznosio je 10 metara.

Ivanjski rovaš je najmanji gušter u Hrvatskoj – ukupna dužina tijela (s repom) rijetko doseže 13 cm, a duljina tijela mu je tek 2-2,5 cm.



Park prirode Papuk



Geopark Papuk